

Χθες το βράδυ (29.3.2009), συναντήσαμε για ακόμη μια φορά για ενημέρωση σχετικά με το θέμα αυτό, tous αρμόδιους για θέματα έρευνας της Επιτροπής Αγνοουμένων. Ισως όμως αυτό το θέμα, εκτός από την Επιτροπή Αγνοουμένων, να ενδιαφέρει αρκετά το τμήμα αρχαιοτήτων και μουσείων. Καλούμε το τμήμα αρχαιοτήτων και μουσείων να προβεί σε έλεγχο για το τι γίνεται στο μοναστήρι της Αχερίτου και να ενημερώσει σχετικά τον κόσμο.]

Η Τράπεζα όπως τη zήσαμε εμείς

Η δόξα και το μεγαλείο της Τραπέζας ξαναζωντάνευε κάθε χρόνο στις 21 του Νιόβρη - γιορτή των Εισοδίων της Θεοτόκου. Για μας ήταν η δεύτερη σημαντική θρησκευτική γιορτή, μετά το μεγάλο πανηγύρι της Αναλήψεως που γινόταν στην Αχερίτου, στην ομώνυμη εκκλησία.

Όταν πλησίαζε η γιορτή, καθαρίζονταν οι εξωτερικοί χώροι για να δεχτούν τον κόσμο και tous «παναϊρκώτες», αυτούς που έρχονταν εκεί για να πουλήσουν διάφορα είδη που δεν παράγονταν στο χωριό π.χ. σουτζιούκο, σταφίδες, φυστίκια, κορόμπλα, ακόμα και ρέγκες για τη 40ήμερη νηστεία. Γινόταν επίσης μεγάλη καθαριότητα και στο εσωτερικό της εκκλησίας άνκαι το δάπεδο ήταν χώμα και ο διάκοσμος σχεδόν ανύπαρκτος.

Με το χάραμα, νέοι του χωριού, με τον ιερέα, tous ψάλτες και tous Επιτρόπους ξεκινούσαν πεζοί από την Ασιερίτου, μεταφέροντας με ευλάβεια και σεβασμό την εικόνα της Παναγίας της Τραπεζίτισσας. στο ναό της, στο σπίτι της, εκεί που ανήκε, για την καθιερωμένη μεγάλη γιορτή. Οι χωριανοί έλεγαν ότι η διαδρομή ήταν πολύ πιο εύκολη το πρωί προς την Τραπέζα, γιατί η Παναγία τους τραβούσε, βιαζόταν να φτάσει στον οίκο της.

Με την ανατολή του ήλιου, έβλεπες ένα μακρύ καραβάνι, όλους τους κατοίκους της Ασιερίτου να μεταβαίνουν είτε με τα αμάξια τους είτε πεζοί στην Τραπέζα. Η διαδρομή ήταν τρία περίπου χιλιόμετρα και έβλεπες και άκουγες τον κόσμο, ντυμένο στα γιορτινά του να πλημμυρίζει από χαρά και ευτυχία. Ισως για την επιστροφή στις ρίζες... Ποιος ξέρει.

Σε δύσκολα χρόνια μεγάλης αναβροχιάς, τα ανθρώπινα καραβάνια ξεκινούσαν και από τα γειτονικά χωριά, της Έγκωμης, των Στύλλων, της Γαϊδουράς και του Πραστειού, καθώς και πλήθος πιστών από το Βαρώσι, τον Άγιο Λουκά και από άλλα χωριά, για να συμμετάσχουν σε κοινή λειτουργία και από κοινού να εκπέμψουν δεήσεις και παρακλήσεις προς την Παναγία, για τερματισμό της ανομβρίας. Η εξάρτηση της επιβίωσης από τη βροχή ήταν άμεση και εκεί ο λαός απέθετε τις ύστατες ελπίδες του.

Δεν ήταν λίγες οι φορές, που παιδιά εμείς τότε, βλέπαμε την απόγνωση στα μάτια του πατέρα μας, που ήταν και αυτός γεωργός, όταν κοίταζε ψηλά στον ουρανό και δεν έβλεπε σημάδι αλλαγής για επερχόμενη βροχή.

Όλοι εμείς τα παιδιά, δεν μπαίναμε μέσα στην εκκλησία την ώρα της λειτουργίας, όσο κι αν μας μάλωναν ύστερα οι γονείς μας. Εκεί έξω, θαυμάζαμε το σημάδι που άφησε με το πόδι της η Παναγία πάνω σε μια πέτρα... Παίζαμε στην αυλή και φωνασκούσαμε, αγόραζαν κάτι όσοι είχαν χρήματα – σπάνιο πράμα για παιδιά τότε – αλλά σίγουρα όλοι ανυπόμονα καρτερούσαμε το τέλος, που δεν ήταν άλλο από την έξοδο του κόσμου από το ναό και το μοίρασμα από τους γιορτάροδες των κολλύβων και της «πίττας». Δεν θυμάμαι να έφαγα ποτέ πιο γλυκό ψωμί... Μας αγόραζαν και οι δικοί μας καμιά λιχουδιά και είμαστε όλοι έτοιμοι για το ταξίδι του γυρισμού.

Όλοι βιάζονταν ποιος να πρωτοφύγει για να έχει λιγότερα προσπεράσματα άλλων αμαξιών στη διαδρομή. Υπήρχε ξέρετε, ένα είδος ανταγωνισμού για το ποιος θα φτάσει πρώτος στο χωριό. Θυμάμαι πόσον χαρά ένιωσα όταν μια χρονιά τα καταφέραμε. Είχαμε ένα πολύ γρήγορο ζευγάρι (δύο βόδια) που έσερναν το φορτωμένο με όλη την οικογένεια, βουδάμαξο.

Η επιστροφή της εικόνας γινόταν και πάλι με τον ίδιο τρόπο. Πεζοί και κουρασμένοι κατάφθαναν τελευταίοι στο χωριό, κάτω από τους ήχους της καμπάνας, που κτυπούσε ασταμάτητα για την υποδοχή της Παναγίας και την είσοδό της ξανά στο ναό όπως και τότε...

Έλεγαν ότι η εικόνα στο γυρισμό ήταν πολύ πιο βαριά και ο κόσμος πίστευε πως η Παναγία δεν ήθελε να φύγει από την Τραπέζα...

Η ευρύτερη περιοχή της Τραπέζας ήταν διαχρονικά για την Ασιερίτου ένα πολύ σημαντικό τμήμα για τη γεωργοκτηνοτροφική της ανάπτυξη. Η γη ήταν εύφορη και «γιωρκούσε» ακόμα και με λίγες βροχές. Οι γεωργοί καλλιεργούσαν σιτάρι και κριθάρι σε όλες τις ψηλές τοποθεσίες, αλλά χαμπλότερα όπως ήταν τα Ουπιά, ο Καρέλλης ή το Γροτόρι φύτευαν ρόβι, φαβέτα, σποσάμι, κουκιά, ακόμα και ρεβίθια κάποτε. Μια συνηθισμένη φυτεία στις χαμπλές αυτές περιοχές που κρατούσαν περισσότερη υγρασία στο έδαφος, ήταν και το βαμβάκι.

Το μάζεμα όλων αυτών των φυτών γινόταν πολύ νωρίς το πρωί, πουρνό πουρνό. Γι' αυτό και η εργάσιμη αυτή μέρα λεγόταν «πορνή».

Ο γεωργός έπαιρνε τις εργάτριες από τις τρεις η ώρα την αυγή για να βρίσκονται στο χωράφι, μόλις χαράξει το φως... Η αμοιβή ήταν μόνο για μισό μεροκάματο αφού σχόλαναν το μεσομέρι. Η αντιμισθία ήταν τότε ένα σελίνι δηλ. 10 σεντ του σημερινού ευρώ περίπου. Η αγοραστική αξία βέβαια ήταν πολύ μεγαλύτερη από τα 10 σημερινά σεντ.

Η μεγάλη όμως χαρά για τα παιδιά τότε, ήταν όταν μάζευαν όλη τη σοδιά στα αλώνια, σε ανοικτούς χώρους στις άκρες του χωριού. Ήταν ιδανικοί τόποι για να πά-

ξουμε «χωστό» ή «πίπτα» ως αργά το βράδυ. Δεν πηγαίναμε στα σπίτια μας αν δεν έρχονταν οι μανάδες μας να μας πάρουν με το ζόρι. Συνήθως μας μάλωναν και οι ιδιοκτήτες των αλωνιών, γιατί όλο το βράδυ μασούσαμε από τους σπόρους, ιδιαίτερα της φαβέτας – έμοιαζε κάπως με γκριζοκίτρινες φακές – και τους προκαλούσαμε ζημιά...

Εκείνο όμως που έμεινε ανεξίτηλο στη μνήμη μας είναι το «ξεκοκκόνισμα» του Βαμβακιού από τα «καρύδια», έτσι έλεγαν τον καρπό του βαμβακιού. Ήταν εύκολη δουλειά για όλους. Μαζεύονταν στο «στενό», στο δρόμο, έξω από τις περιοχισμένες αυλές. Κάθονταν όλοι οι γείτονες καταγής και ξεχώριζαν από τα μισόξερα φύλλα του σφαιρικού καρπού, το «κοκκόνι», το άσπρο προϊόν όχι όπως το ξέρετε σήμερα, αλλά και με τους σπόρους του μέσα.

Η εργασία αυτή γινόταν χωρίς πληρωμή ως αργά το βράδυ, κάτω από το φως του φεγγαριού – δεν υπήρχε ηλεκτρισμός... Οι ιστορίες, τα αστεία και τα παραμύθια μάς μάγευαν... Με ανοικτό το στόμα μη μας φύγει καμιά λέξη, παρακολουθούσαμε τη γιαγιά μας τη Μαρία να λέει τα παραμύθια της... Ξεχωριστή θέση είχε το «Χίντι εμέ», ο «Τυρίμος», ο «Πελλός τσιαι ο Νούσιμος», η «Κοτσιακαρού» και άλλα.

Η περιοχή της Τραπέζας ήταν επίσης ένας μεγάλος βοσκότοπος. Τόσο η εκκλησία της Παναγίας όσο και η διπλανή Αγία Παρασκευή ήταν τα μοναδικά καταφύγια των βοσκών σε περιπτώσεις κακοκαιρίας.

Εκεί είχαν τους λάκκους (πηγάδια) με τρεις ή τέσσερις πέτρινες, λαξευτές «βούρνες» γύρω από το στόμιο και τις γέμιζαν με νερό που τραβούσαν από το πηγάδι με ένα πέτσινο συνήθως κάδο, φτιαγμένο από δέρμα ζώου. Γνωστός είναι ο λάκκος του Φανή, με τον ευκάλυπτο δίπλα, μοναδικό δέντρο στην περιοχή, εκτός από μερικές μοσφυλιές που έδιναν την περιζήπητη σκιά τους στην ανυπόφορη κάψα των ατέλειωτων ημερών του καλοκαιριού.

Τις νύκτες οι βοσκοί έμεναν έξω, εκεί στους βοσκότοπους «εξωτσιοίμιζαν». Οι δικοί τους, φρόντιζαν να τους πάρουν φαγητό και κατάλληλο νερό κάθε απόγευμα. Είχαν επίσης πάντα ψωμί και χαλλούμι στη βούρκα τους και συντροφιά τους μοναδική ο σκύλος και το «πιθκιάβλιν» (αυλός), του οποίου ο μελωδικός ήχος, έφτανε ως πέρα μακριά στον κάμπο.

Στους χαμπλούς θάμνους φώλιαζαν οι λαγοί και οι πέρδικες, τα «πλουμίδκια» και τα ορτύκια και στις κοντινές λίμνες οι χήνες και οι αγριόπαπιες. Οι κυνηγοί τα είχαν χιλιοπερπατημένα, σπιθαμή προς σπιθαμή.

Πάνω σ' αυτές τις λιγοστές πληροφορίες που μπορέσαμε να περισυλλέξουμε και να καταγράψουμε, ας βασιστεί ο ερευνητής, ο ιστορικός, ο αρχαιολόγος και ο ανασκαφέας του μέλλοντος και ας τις χρησιμοποιήσει ως αφετηρία και ξεκίνημα, για το ξεσκέπασμα της αλήθειας...

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΧΕΡΙΤΟΥ

1890 - 1974

Στα χρόνια των Φράγκων (1191-1489 μ.Χ.) και των Βενετών (1489-1570 μ.Χ.) και πολύ περισσότερο στα χρόνια της Οθωμανικής περιόδου της κυπριακής ιστορίας (1571-1878 μ.Χ.) στα χωριά δεν υπήρχαν οργανωμένα σχολεία. Οι ξένοι κατακτητές ούτε ενδιαφέρονταν ούτε μεριμνούσαν για την εκπαίδευση και τη μόρφωση των νέων της Κύπρου.

Στη Λευκωσία και στις άλλες πόλεις, τα παιδιά των ευγενών και μερικών Κυπρίων που κατείχαν θέσεις στην εξουσία, μπορούσαν να μορφώσουν τα παιδιά τους σε ιδιωτικά σχολεία, όπως αναφέρει ο Ι. Περιστιάνης.

Ο χρονογράφος Φλώριος Βουστρώνιος, ιστορικός του 16ου αιώνα, που έζησε στα χρόνια των Βενετών, αναφέρει ότι στις πρωτεύουσες πόλεις της Κύπρου υπήρχαν δημόσια είτε ιδιωτικά σχολεία, στα οποία τα παιδιά διδάσκονταν την Ελληνική γλώσσα, Μαθηματικά, Καλές τέχνες και Ξένες γλώσσες. Σύμφωνα με έκθεση της Αρχιεπισκοπής, κατά το έτος 1830 λειτουργούσαν 22 σχολεία με 29 δασκάλους και σύνολο μαθητών 1179 (Λ. Φιλίππου Ιστορία Ελληνικών Γραμμάτων Σελ. 335).

Οι άνθρωποι που γνώριζαν Ανάγνωση και Γραφή, ήταν σπάνιο είδος και ήταν συνήθως οι παπάδες των χωριών και σ' αυτούς κατάφευγαν όσοι γονείς ήθελαν τα παιδιά τους να μάθουν να διαβάζουν και να γράφουν. Η διδασκαλία γινόταν είτε στο σπίτι του ιερέα, είτε στην εκκλησία.

Η Ασιερίτου, μικρό χωριό τότε, δεν μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση. Είναι νομίζω αρκετά ενδιαφέρουσα μια σχετική εργασία που είχαμε την τύχη να κάνουμε από τις 31.3.1958 ως 5.4.1958, ως φοιτητές τότε στο Διδασκαλικό Κολλέγιο Κύπρου, με θέμα:- «Σχολική Επισκόπηση - Δημοτικόν Σχολείον Αχερίτου». Παραθέτω αυτούσια αποσπάσματα και πληροφορίες, που πήρα από τους γέροντες τότε του χωριού, όπως ο μ. Αδάμος Χ" Θεοδούλου, ο μ. Πιερής Χ" Παρασκευά, ο πατέρας μας Μιχάλης Παπαδόπουλος και άλλοι.

Κατά το έτος 1890, ο τότε παπάς του χωριού Παπαγιάννης Παπαντωνίου, που ήξερε λίγα γράμματα, έπαιρνε τα παιδιά του χωριού, πέντε ως δέκα ετών, είτε στο σπίτι είτε στα χωράφια του και τους μετέδιδε τις λίγες γνώσεις και τα λίγα γράμματα που ήξερε.

Όταν σιγά σιγά οι μαθητές του χωριού αυξήθηκαν, έπρεπε να βρεθεί ένας τρόπος για τη μόρφωσή τους.

Η μόνη λύση ήταν ο διορισμός δασκάλου και η ίδρυση τακτικού σχολείου.

Γι' αυτόν ακριβώς το σκοπό, εξελέγη στο χωριό μια επιτροπή, που ήταν υπεύθυνη να βρει το δάσκαλο και το σχολείο.

Ο πρώτος δάσκαλος ήταν ο Αντώνης Καλλιάρης από την Ελλάδα. Όταν πρωτοήλθε στην Κύπρο (1892-1894), το σχολείο ήταν μια αίθουσα στην αυλή της εκκλησίας, που κτίστηκε ύστερα από έρανο στο χωριό, που έγινε με πρωτοβουλία του ιερέα Παπαγιάννη.

Ήταν μια απλή μεγάλη αίθουσα, με δύο πόρτες και τέσσερα παράθυρα. Σήμερα φαίνονται μόνο ίχνη από τα θεμέλια του δωματίου αυτού, μεταξύ των δύο εκκλησιών - της Αναλήψεως και της Αγίας Μαρίνας.

Ο Αντώνης Καλλιάρης εργάστηκε στο χωριό μας για δύο μόνο χρόνια, από το 1892 ως 1894 και πληρωνόταν από τους μαθητές. Ο μισθός του ήταν είκοσι περίπου λίρες για κάθε χρόνο.

Τόσο για την είσπραξη του μισθού όσο και για τη συντήρηση του σχολείου, φρόντιζε η επιτροπή που εξελέγη από τους κατοίκους του χωριού.

Οι μαθητές με τη σειρά τους, έπαιρναν κάθε μέρα φαγητό στο δάσκαλο ή τον καλούσαν στο σπίτι τους.

Στα μέσα του δεύτερου χρόνου, ο ατυχής Καλλιάρης, πέθανε στο χωριό μας, μακριά από την πατρίδα και τους δικούς του, μεταδίνοντας ως την τελευταία του πνοή, το φως της γνώσης και τη δύναμη των γραμμάτων. Ο λιγοστός τότε κόσμος με πολύ σεβασμό και αγάπη, τον έκλαψε και τον έθαψε στο χωριό μας, με όλες τις πρέπουσες τιμές.

Την ίδια χρονιά (1894), ήλθε από την Πάφο ο κ. Χατζηχαράλαμπος, ο οποίος εργάστηκε ως το 1896. Άμεσως μετά τον διαδέχτηκε ο κ. Δημολίτσας από τα Ιωάννινα. Όλοι οι προαναφερθέντες αμείβονταν με τον ίδιο μισθό των είκοσι περίπου λιρών ετησίως. Ολόκληρο αυτό το ποσό προερχόταν από τους μαθητές, ο αριθμός των οποίων δεν ξεπερνούσε τους σαράντα.

Στη συνέχεια υπηρέτησαν στο σχολείο του χωριού μας και άλλοι δάσκαλοι, όπως ο Πανίσιος από το Βαρώσι το 1898, ο Χατζηναναστάσης από το Δαυλό το 1900, ο ιερέας του χωριού Παπαντώνιος, ο Μιλτιάδης Κυριακίδης από το 1904 ως 1908. Αυτός είναι ο πρώτος που κατέγραψε στο πρώτο Μητρώο τα ονόματα και τα στοιχεία των μαθητών του. Αυτό το βιβλίο σώζεται ως σήμερα στο Δημοτικό σχολείο στον Άγιο Γεώργιο.

1904-05	Όροφα και ημέρες	Όνομα βαθρού	Βαθμός	Ημέρα	Κατηγ.
1 Άρης Μαρτοβάσινος	Άρης Μαρτοβάσινος	23,10	μ. Διαστάση	11	Γ
2 Φυρ. Χρυσολόγος	Φυρ. Χρυσολόγος	23,10	"	11	Γ
3 Πύρ. Καρολαΐδης	χρυσ. Καρολαΐδης γερρός	23,10	"	14	Δ
4 Φυρ. Θερζίδης	Πύρ. Θερζίδης	23,10	"	11	Γ'
5 Φυρ. Μαρτοβάσινος	Άρης Μαρτοβάσινος	23,10	"	9	Β
6 Σερ. Καριώδης	Ιανακούνη γερρός	23,10	"	10	Β'
7 Δημ. Η. Χρυσολόγος	Κύρ. Γρυλόπην	23,10	"	9	Α
8 Ιωάνν. Γερμανίδης	Πύρ. Γερμανίδης	23,10	"	10	Α'
9 Ιωάνν. Καραγιάδης	Καρ. Καραγιάδης	23,10	"	10	Α'
10 Πατ. Καριώδης	Ιανακούνη γερρός	23,10	"	7	Α
11 Ιωάνν. Βριολόγης	Γ. Χρυσολόγης	23,10	"	8	Α
12 Ιωάνν. Αλαζανιώδης	Κ. Β. Καρολαΐδης	23,10	"	9	Α'
13 Ιωάνν. Ρυσσόπην	Χρυσ. Ρυσσόπην	23,10	"	7	Α
14 Νικήν. Γερμανίδης	Ιωάνν. Γερμανίδης	23,10	"	9	Α
15 Ιωάνν. Ζαββόπην	Ιανακ. Ζαββόπην	23,10	"	8	Α'
16 Ιωάνν. Γερμανίδης	Γλαυκ. Γερμανίδης γερρός	23,10	"	8	Α'
17 Νικήν. Καρολαΐδης	Γιαν. Ζαραγάση	24,10	"	6	Α
18 Ιωάνν. Καραγιάδης	Πατ. Καραγιάδης	24,10	"	7	Α'
19 Ιωάνν. Μανούδης	Πύρ. Ηλιανίδης	26,10	"	6	Α
20 Πύρ. Η. Καριώδης	Μελ. Καριώδης	26,10	"	7	Α
21 Ιωάνν. Καρατσίκη	Πατ. Καριώδης	26,10	"	10	Α
22 Ιωάνν. Γερμανίδης	Ζε. Γερμανίδης	30,10	"	6	Α
23 Μαρ. Η. Ρυσσόπην	Ζε. Ρυσσόπην	30,10	"	10	Β
24 Μιχ. Η. Καραγιάδης	Καρ. Καραγιάδης	30,10	"	9	Α
25 Ηρακ. Καρολαΐδης	Καρ. Καρολαΐδης	30,10	όργανη	10	Α
26 Ηλιαν. Η. Αλαζανίδης	Ζε. Ηλιανίδης	30,10	"	6	Α'
27 Ηρακ. Η. Ζαββόπην	Καρ. Ζαββόπην	30,10	"	8	Α
28 Ιωάν. Η. Αλαζανίδης	Ζε. Ηλιανίδης	30,10	"	14	Γ
29 Πύρ. Καραουωδηγός	Προ. Καραουωδηγός	30,10	"	16	Ε
30 Ιωάν. Καριώδης	Ζε. Η. Καριώδης	30,10	"	14	Ε
31 Ιωάν. Γερμανίδης	Ιωάν. Καραγιάδης	30,10	"	19	Ε
32 Η. Καρεβ. Η. Καραουωδηγός	Ζε. Η. Καραουωδηγός	30,10	"	14	Σ

	2	1905-906	1905-906	1905-906	1905-906	1905-906	1905-906
33	Αγγειούς ζευκτόνας	χαροφάρη	βοσκής	βοσκής	βοσκής	βοσκής	βοσκής
34	Βασιλίδης Γαλινέριδης	Οιος Βασιλίδης	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
35	Χαροκόπειος αιώνιος	Γαλινέριδης γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
36	Πατρικής καρδιάς	Πατρικής καρδιάς	βοσκής	βοσκής	βοσκής	βοσκής	βοσκής
37	Αιώνιος χαροκόπειος	Στιλαράς χαροκόπειος	βοσκής	βοσκής	βοσκής	βοσκής	βοσκής
38	Βασιλίδης Σεΐτης	Άναρ Σεΐτης	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
39	Ιωάννης Κανούρης	Τσελ Κανούρης	βοσκής	βοσκής	βοσκής	βοσκής	βοσκής
40	Μαρ. Τ. Κανούρης	Τσελ Κανούρης	+	28	28	28	28
41	Χριστός Χαρακόπειος	Χριστός Χαρακόπειος	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
42	Ταρελή Χαρακόπειος	Ταρελή Χαρακόπειος	βοσκής	βοσκής	βοσκής	βοσκής	βοσκής
43	Ωραίος Χαρακόπειος	Ωραίος Χαρακόπειος	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
44	Θάνατος Παρασκευούσος	Θάνατος Παρασκευούσος	βοσκής	βοσκής	βοσκής	βοσκής	βοσκής
45	Θεος Παρασκευούσος	Θεος Παρασκευούσος	βοσκής	βοσκής	βοσκής	βοσκής	βοσκής
46	Προνοτού Ριζαντού	Ριζαντού θηρακίου	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
47	Χριστοφόρος Βασιλείου	Βασιλείου Αγγείου	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
48	Επίμαρτος Ζηρραϊδης	Ζηρραϊδης	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
49	Στρατηκός Γεωργίου	Ζηρραϊδης Αγγείου	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
50	Βασιλίδης Σεΐτης	Ζηρραϊδης Αγγείου	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
51	Μαρ. Παρασκευούσος	Παρασκευούσος	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
52	Πλευρού Χριστοφόρης	Χριστοφόρης	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
53	Χριστός Κανούρης	Θεος Κανούρης	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
54	Ταρελή Βασιλείου	Βασιλείου Αγγείου	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
55	Χαρακόπειος ζευκτόνας	Χαρακόπειος ζευκτόνας	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
56	Παρασκευούσος	Παρασκευούσος	βοσκής	βοσκής	βοσκής	βοσκής	βοσκής
57	Μαρία Χαρακόπειος	Μαρία Χαρακόπειος	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
58	Πηγερή Ζηρραϊδης	Ζηρραϊδης Πηγερής	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
59	Ταρελή Χαρακόπειος Αθανασίου	Αθανασίου Ζηρραϊδης	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
60	Προκαρ Ζηρραϊδης	Ζηρραϊδης Προκαρ	βοσκής	βοσκής	βοσκής	βοσκής	βοσκής
61	Τσελ. Ζηρραϊδης	Ζηρραϊδης Τσελ.	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
62	Ταρ. Ζηρραϊδης	Ζηρραϊδης Ταρ.	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
63	Ζηρ. Ζηρραϊδης	Ζηρραϊδης Ζηρ.	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός
64	Ζων. Ζηρραϊδης	Ζηρραϊδης Ζων.	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός	γεωργός

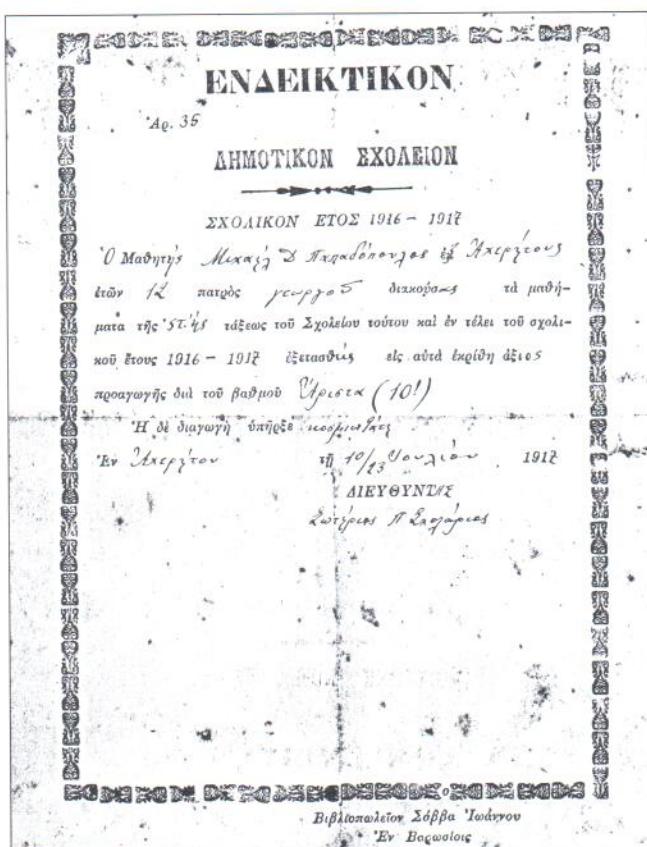
Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι πλικίες των μαθητών που κυμαίνονται από 6 έως και 19 ετών.

Στα επόμενα δύο χρόνια υπηρέτησε ο διάκος Σωτήριος από τη Δερύνεια. Τότε ακριβώς κτίστηκε νέο σχολικό κτίριο, γιατί το παλιό είτε καταστράφηκε είτε θεωρήθηκε ακατάλληλο. Οι δύο αίθουσες του νέου κτιρίου κτίστηκαν και πάλι στην αυλή της εκκλησίας (Αναλήψεως), στη νότια πλευρά και χρησιμοποιήθηκε ως τα μέσα της δεκαετίας του 1960 – εδώ ήταν και οι πρώτες μου τάξεις (1959-1960) ως δάσκαλος.

Από το 1910 – 1912 εργάστηκε στο χωριό ο Αντώνιος Ν. Κυριακίδης και στη συνέχεια ο Σωτήριος Π. Σχολάριος ως το 1917.

Αυτός ήταν δάσκαλος του μ. του πατέρα μας, του οποίου το Απολυτήριο έχω περισώσει και διαφυλάξει ως ιερόν κειμήλιο. Παρουσιάζει ένα αρχαιολογικό, νομίζω από εκπαιδευτικής πλευράς, ενδιαφέρον.

Φωτοτυπία απολυτηρίου του Μιχαήλ Παπαδοπούλου και της σελίδας 16
του μαθητολογίου

16	1909 - 10.	
97	"Βρούται οι σπίνθηροις	Επ. περίστατης αναπόδειγματικής μηχανής
98	Σανάριος Χριστόφορος Φ. Χριστόφορος	Φ. Χριστόφορος μηχανής 6
99	Ιωνίους Γ. Μανούκην	Επαγγελματική μηχανής ~ 6
100	Πρυτανείας Χριστογόραν Βασιλ.	Επ. Βασιλείου μηχανής 7
101	Χαράζαντος Ν. Ερυθρελάτης	Επαγγελματική μηχανής 5
102	Γραβή Θ. Μιχαηλίδης	Επαγγελματική μηχανής ~ 6
103	Μιχαηλίδης Α. Ερυθρελάτης	Επ. Ερυθραίας μηχανής 5
910-11	104 Μιχαηλίδης Γ. Ερυθρελάτης	Επ. Ερυθραίας μηχανής 5
	105 Γριγόριος Ζ. Ερυθρελάτης	Επαγγελματική μηχανής 5½
	106 Σωτήρης Θ. Μιχαηλίδης	Εραστική μηχανής Έργατας 6
	107 Νικαράρης Η. Ερυθρελάτης	Εργατική μηχανής 6
	108 Νικολαΐδης Γ. Παραγιάδης	Εργατική μηχανής 7
	109 Χαραζαντού Σ. Σαραζαντού Ιωάννης	Εργατική μηχανής 6
	110 Σταύρου Χ. Ερυθρελάτης	Εργατική μηχανής 6
	111 Ειδαρίας Χ. Καραϊσίδης	Εργατική μηχανής ~ 5
	112 Επιμηχαλίης Φ. Ερυθρελάτης	Εργατική μηχανής 6
	113 Σωτήρης Ζ. Σωτήρης	Εργατική μηχανής 7
	114 Χειρολόγης Η. Χειρολόγης	Εργατική μηχανής 7
	115 Σιναγιάνος Χ. Σιναγιάνος	Εργατική μηχανής 6
	116 Σιναγιάνος Χ. Σιναγιάνος	Εργατική μηχανής 6½
	117 Σιναγιάνος Δ. Σιναγιάνος	Εργατική μηχανής 6
	118 Όμηρος Α. Χαραδανιάδης	Εργατική μηχανής 3 6
1911-12	119 Μαρίας Η. Παναδασούντης	Παναδασούντης μηχανής 6
	120 Λιάπης Ι. Λιαπηνός	Λιαπηνός δεξαμενής 7
	121 Λιαστούλης Π. Λιαστούλης	Πιλέρης πλούτης 6
	122 Ερεύσικος Φ. Μανιώδης	Πιατζήδης μηχανής 7
	123 Γριγόριος Ι. Παραγιάνας	Παραγιάνας έργατης 6
	124 Χειρόλογης Ι. Μαργαρίτης	Πινεργής μηχανής 6
	125 Μαρίας Ι. Πιλέρης	Πινολαντής δεξαμενής 6
	126 Ερωταντσέλος Παραγιάνας Β. Β. Β.	Πινεργής μηχανής 7
	127 Χειρόλογης Η. Πασαπιναντσέλος	Χ. Ηγ. ήτας μηχανής 7
	128 Γριγόρης Γ. Γριγορίαδης	Πινεργής 3 5½

Για τα επόμενα πέντε χρόνια δάσκαλος στο χωριό ήταν ο Αντώνιος Κλόκκαρης. Όλοι αυτοί οι δάσκαλοι όπως ανάφερα και πριν, διορίζονταν από το Μουκτάρη (Πρόεδρο) του χωριού και την επιτροπή.

Στα δύσκολα αυτά χρόνια, δεν υπήρχε διακλαδωμένο νερό στο χωριό και ο κόσμος, όπως και το σχολείο, έπαιρναν το πολύτιμο υγρό, από ένα πηγάδι έξω από το χωριό, εκατόν περίπου μέτρα στα νότια του σχολείου και της εκκλησίας, στο δρόμο προς το νεκροταφείο. Στους παλαιότερους είναι ως σήμερα γνωστό ως «ο λάκκος ο γλυτζίης».

Από το 1926 άρχισε η καταγραφή στοιχείων στο «Βιβλίο Επιθεωρήσεων». Αυτό σώζεται ως σήμερα και περιλαμβάνει όλη την μετέπειτα εξέλιξη του σχολείου. Η πρώτη επιθεώρηση έγινε από τον επιθεωρητή κ. Λάπα και δάσκαλος ήταν από το 1922 ο κ. Ιωάννης Παπαγεωργίου. Ο ετήσιος μισθός του ήταν £80.00 (ογδόντα λίρες). Πρόεδρος τότε στην Αχερίτου ήταν ο Χρυσόστομος Χ" Ιωάννου. Αυτός και η Επιτροπή που διοικούσε το σχολείο, μπορούσαν ακόμα να δώσουν και άδεια απουσίας στο δάσκαλο, αν φυσικά έκριναν αναγκαίο. Οι μαθητές ήταν 44. Ας σημειωθεί ότι αποχωρητήρια δεν υπήρχαν, αλλά κτίστηκαν μέσα στα επόμενα δέκα χρόνια, όταν οι μαθητές πλησίασαν τους εξήντα.

Διέκοπταν συχνά τη φοίτησή τους, συνήθως λόγω ασθενειών όπως ήταν τα τραχώματα (μάτια) και η μαλάρια (ελώδης πυρετός), που μεταδιδόταν από τα κουνούπια.

Το έτος 1930 οι μαθητές ξεπέρασαν τους 60 και το σχολείο έγινε διθέσιο. Τότε κτίστηκε η μεγάλη αίθουσα στα νότια της Αγίας Μαρίνας, μερικές μόνο δεκάδες μέτρα από τις υφιστάμενες. Προοριζόταν για Παρθεναγωγείο και στο χωριό έτσι το έλεγαν πάντα, είτε λειτουργούσε ως τέτοιο είτε όχι. Εκείνη την εποχή, επικρατούσε η άποψη ότι τα αγόρια και τα κορίτσια δεν ήταν σωστό να συστεγάζονται, αλλά έπρεπε να φοιτούν σε διαφορετικά κτίρια.

Μουχτάρης της Κοινότητας ήταν τότε ο Αδάμος Χ" Θεοδούλου. Στον αναγκαίο εξοπλισμό του σχολείου προστέθηκαν και διάφορα μέσα διδασκαλίας, όπως χάρτες, εικόνες, βροχόμετρο, θερμόμετρο και βαρόμετρο. Τα χρησιμοποιήσαμε και μεις οι ίδιοι μετέπειτα ως μαθητές.

Για τη λειτουργία του Παρθεναγωγείου και του Αρρεναγωγείου, πολύ παραστατικά μας δίνει όλες τις πληροφορίες, ο δάσκαλος Σταύρος Τάντας από τη Ζώδια, που εργάστηκε στο χωριό από το 1931 ως 1935. Στο βιβλίο του «Η Ζώδια τα παλιά χρόνια» στις σελίδες 671-676 γράφει: